

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

**ЗМІЦНЕННЯ МІСЦЕВОЇ
ФІНАНСОВОЇ ІНІЦІАТИВИ**

**ЩОМІСЯЧНИЙ МОНІТОРИНГ
ОСНОВНИХ ІНДИКАТОРІВ
БЮДЖЕТНОЇ ТА БАНКІВСЬКОЇ
СИСТЕМ УКРАЇНИ
СТАНОМ НА 01.06.2009**

«Моніторинг основних індикаторів бюджетної та банківської систем України» є щомісячним виданням, підготовленим за даними офіційної статистики. Він містить стислий аналіз та підбірку графіків і діаграм, які ілюструють основні зміни, що відбуваються у бюджетній та банківській системах України.

Цей продукт підготовлено за підтримки Американського народу, наданої через Агентство США з міжнародного розвитку. Зміст продукту є відповідальністю Інституту бюджету та соціально-економічних досліджень (ІБСЕД) і не обов'язково збігається з поглядами USAID або уряду США.

Зміст

Тенденції розвитку бюджетної системи.....	4
Доходи бюджету.....	5
Фінансування та видатки бюджету.....	11
Тенденції розвитку банківської системи	14
Банківська система.....	16

Тенденції розвитку бюджетної системи

Виконання доходів зведеного бюджету України за січень – травень 2009 року склало 113,2 млрд. грн., що менше аналогічно показника минулого року на 2,0 млрд. грн., або на 1,7 %. Частка податкових надходжень склала 72,3 % проти 77,1 % у 2008 році. Фактичне виконання доходів зведеного бюджету за січень – травень 2008 року склало 38,7 %. (http://minfin.kmu.gov.ua/file/link/220058/file/DBU_ZBU_05-2009).

Виконання доходів Державного бюджету України за січень – травень 2009 року склало 88,6 млрд. грн., що на 1,9 млрд. грн., або на 2,2 % більше аналогічно показника минулого року. Зокрема, до загального фонду надійшло 62,5 млрд. грн., що складає 34,0 % річного планового показника. Річний план виконано на 37,0 %.

Доходи загального фонду державного бюджету мобілізовано у травні 2009 року склали 13,7 млрд. грн. (із урахуванням відшкодування ПДВ), або 100,1 % до помісячного розпису доходів загального фонду Державного бюджету України. До спеціального фонду державного бюджету у травні 2009 року надійшло 3,4 млрд. грн. (без урахування власних надходжень бюджетних установ), або 146,1 % до помісячного розпису доходів спеціального фонду Державного бюджету України (<http://www.treasury.gov.ua/main/uk/publish/article/111403>).

За підсумками 5 місяців 2009 року **дефіцит Державного бюджету України** склав 2,7 млрд. грн., у тому числі загального фонду – 7,5 млрд. грн. По спеціальному фонду Державний бюджет виконано з профіцитом у 4,8 млрд. грн. (<http://novynar.com.ua/business/74079>).

Витрати з **погашення державного боргу** за січень – травень 2009 року по загальному фонду здійснені у сумі 3,0 млрд. грн., або 10,9 % загального річного обсягу, у тому числі з погашення внутрішнього державного боргу – 1,8 млрд. грн., або 12,3 %, зовнішнього державного боргу – 1,2 млрд. грн., або 9,4 %. Погашення основної суми боргу з Державного бюджету по спеціальному фонду за 5 місяців поточного року склало 0,8 млрд. грн., або 2,7 % загального річного обсягу (<http://www.treasury.gov.ua/main/uk/publish/article/113740;jsessionid=F97E4C5CB7E404829F668698AC62B82D>).

Державні запозичення здійснено у сумі 19,4 млрд. грн., що становить 21,9 % річного планового показника (<http://novynar.com.ua/business/74079>), в тому числі до загального фонду здійснено запозичень у сумі 18,9 млрд. грн., що становить 23,7 % річного планового обсягу, до спеціального фонду – 0,5 млрд. грн., або 5,6 % річного планового показника.

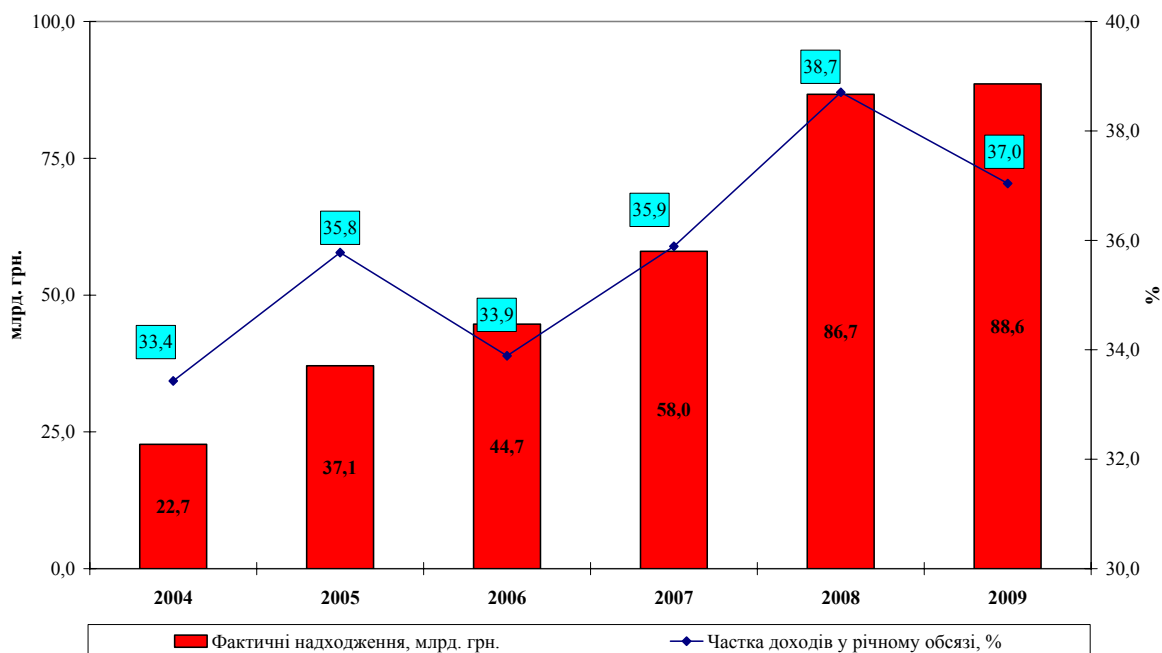
Виконання видатків зведеного бюджету України за січень – травень 2009 року склало 115,8 млрд. грн., що більше аналогічного показника минулого року на 12,5 млрд. грн., або на 12,1 %. Питома вага капітальних видатків у загальній структурі видатків Зведеного бюджету становить 3,3 % (http://minfin.kmu.gov.ua/file/link/220058/file/DBU_ZBU_05-2009).

Виконання видатків Державного бюджету України за січень – травень 2009 року склало 90,7 млрд. грн., темп росту видатків у порівнянні з відповідним періодом минулого року становить 109,0 %. Поточні видатки складають 89,3 млрд. грн., або 98,5 % загального обсягу видатків, капітальні видатки – 1,4 млрд. грн., або 1,5 %.

Доходи бюджету

Діаграма 1

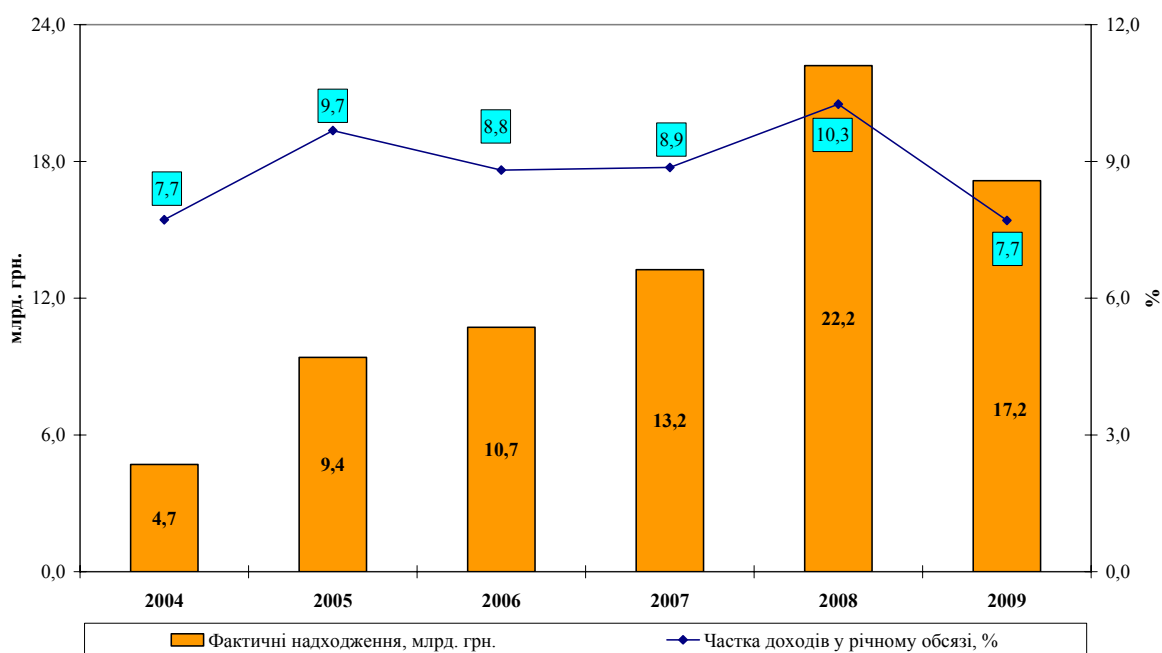
Динаміка загальних надходжень до Державного бюджету України за січень – травень 2004–2009 років*

*Дані наведено без урахування міжбюджетних трансфертів
 ** Частка загальних доходів 2009 року визначена відносно планового показника, передбаченого на рік

Діаграма 2

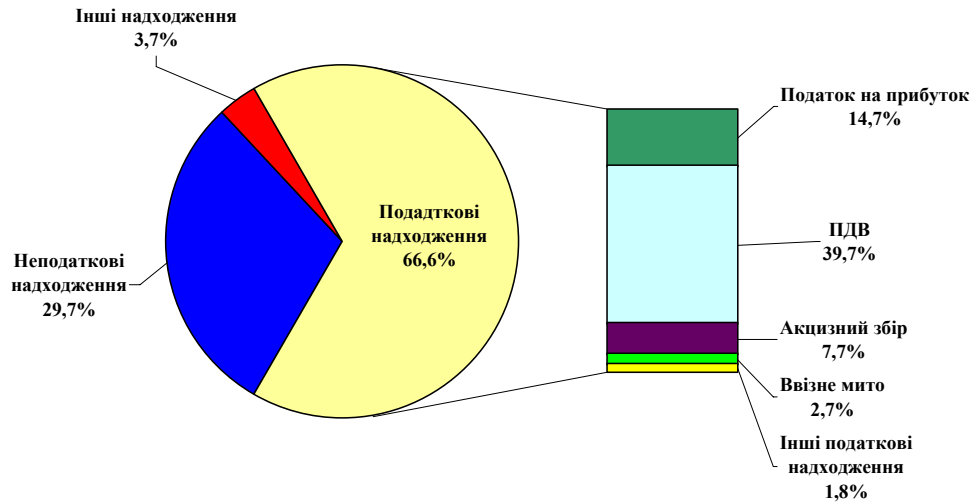
Динаміка загальних надходжень до Державного бюджету України за травень 2004–2009 років*

*Дані наведено з урахуванням міжбюджетних трансфертів та без урахування власних надходжень бюджетних установ
 ** Частка загальних доходів 2009 року визначена відносно планового показника, передбаченого на рік

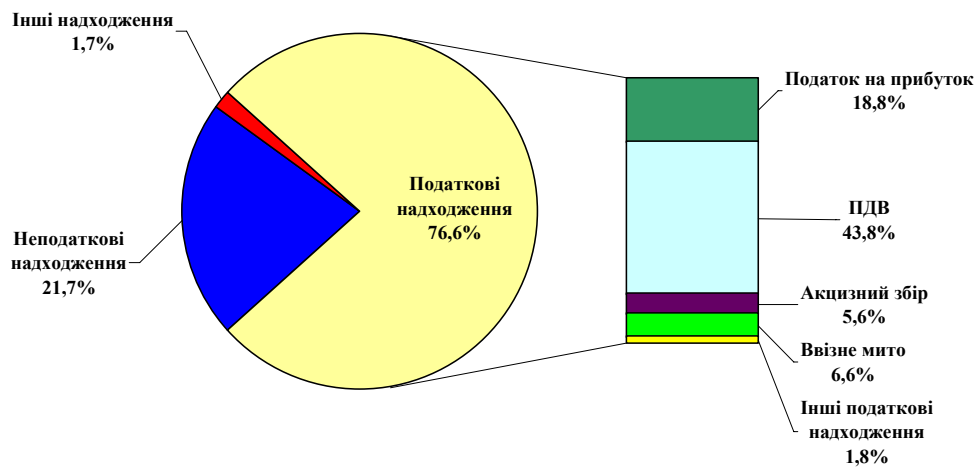
Діаграма 3

Структура доходів державного бюджету станом на 1 червня 2009 року

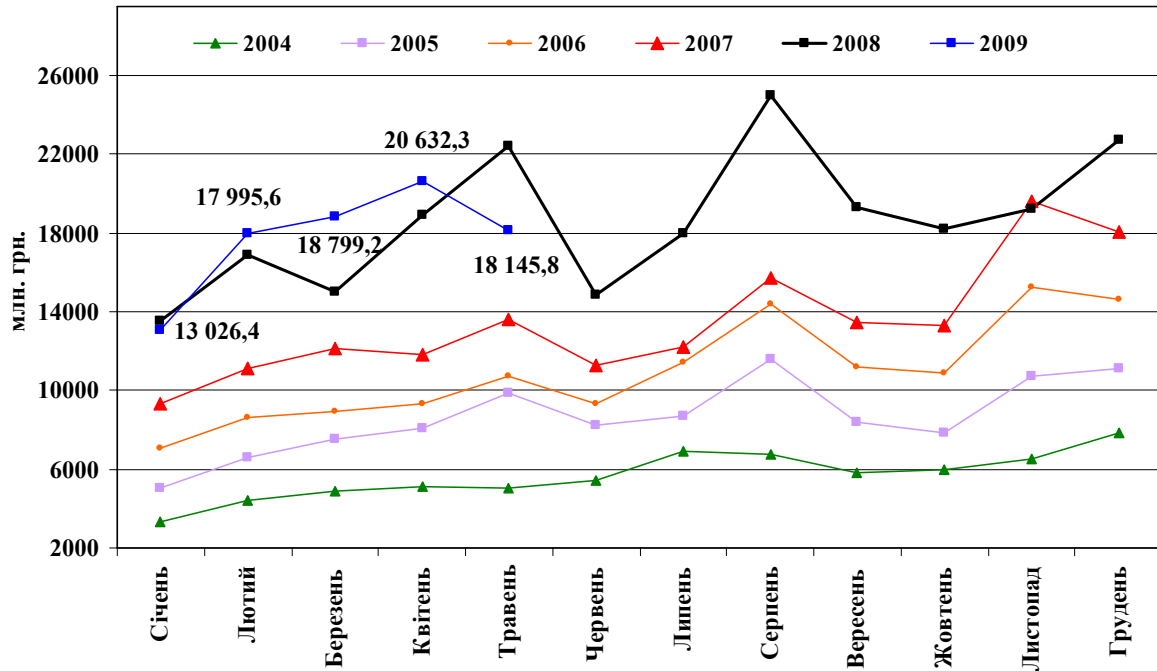
Діаграма 4

Структура доходів державного бюджету станом на 1 червня 2008 року

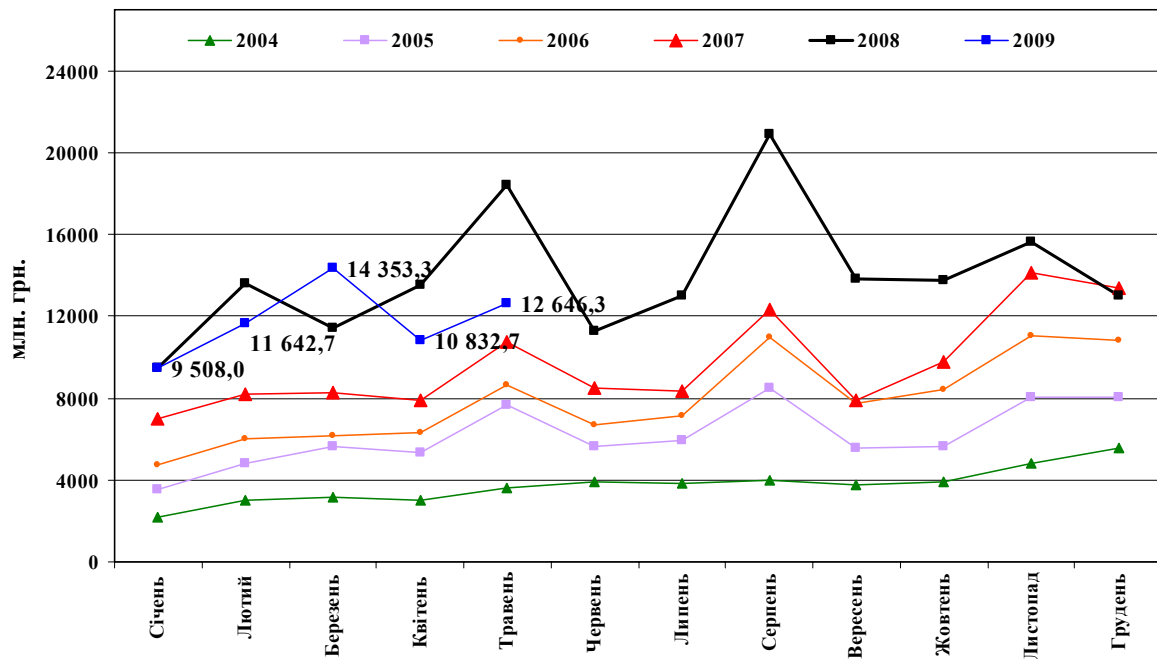
Графік 1

Динаміка щомісячних надходжень до державного бюджету в 2004–2009 роках (без міжбюджетних трансфертів)

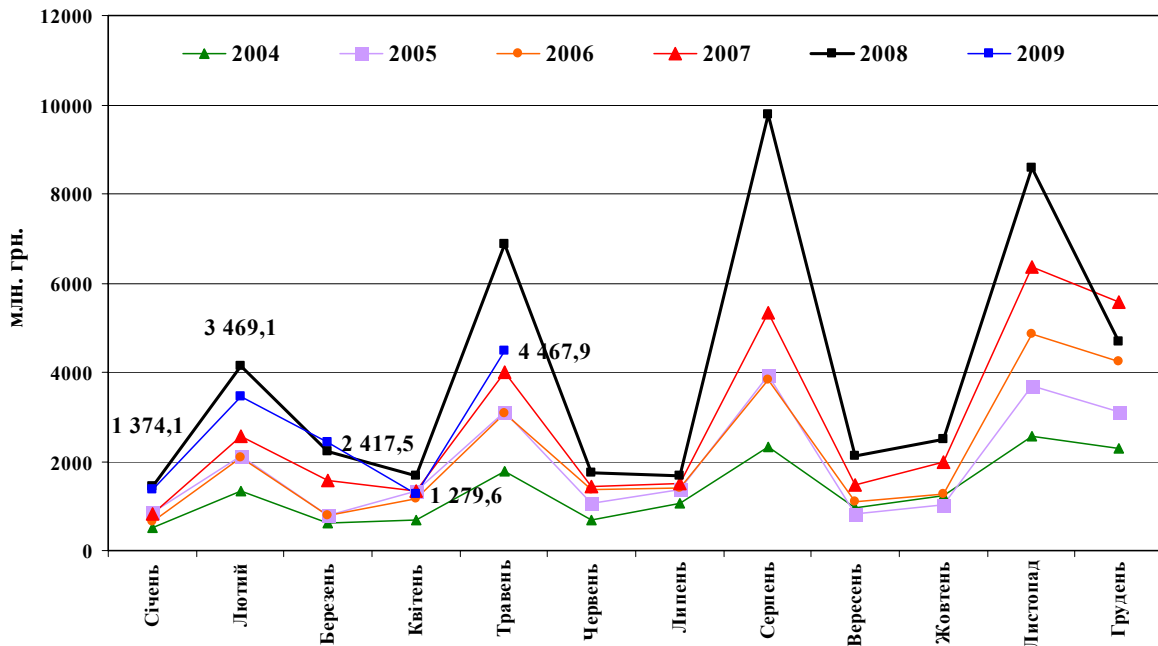
Графік 2

Динаміка щомісячних податкових надходжень державного бюджету в 2004–2009 роках

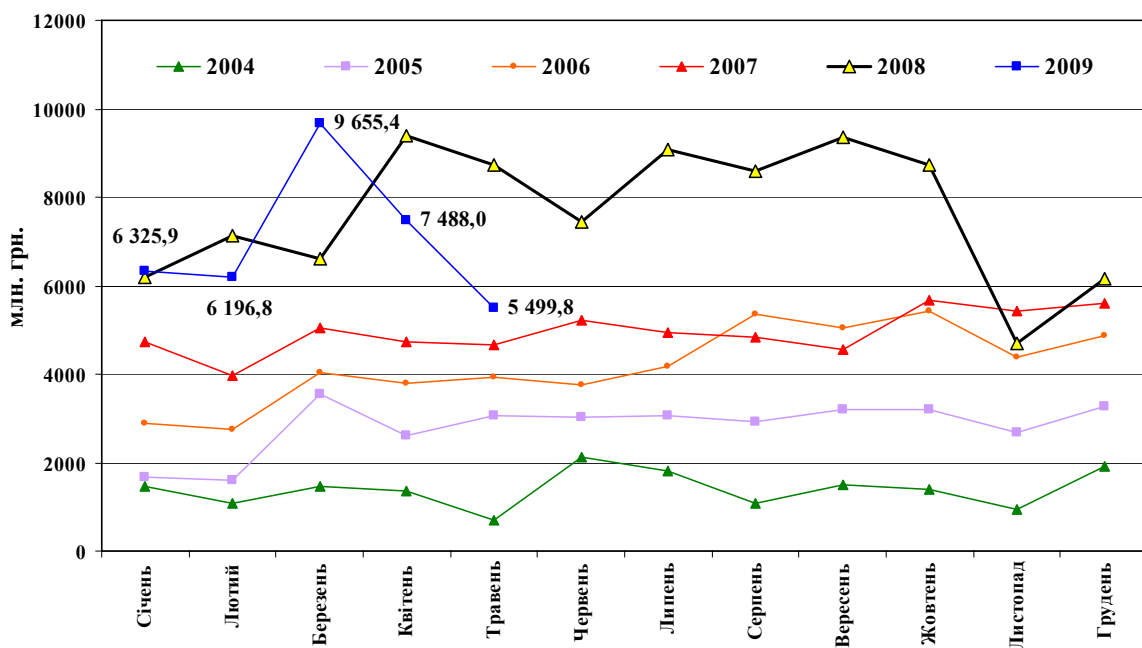
Графік 3

Динаміка щомісячних надходжень податку на прибуток до державного бюджету в 2004–2009 роках

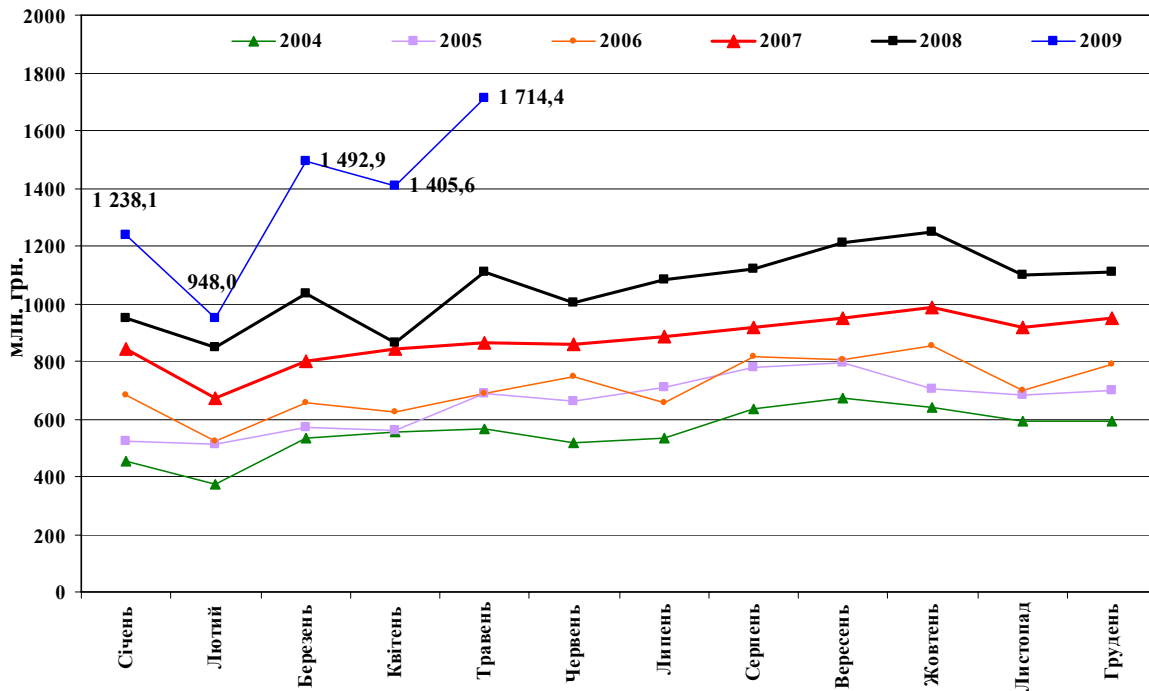
Графік 4

Динаміка щомісячних надходжень податку на додану вартість до державного бюджету в 2004–2009 роках

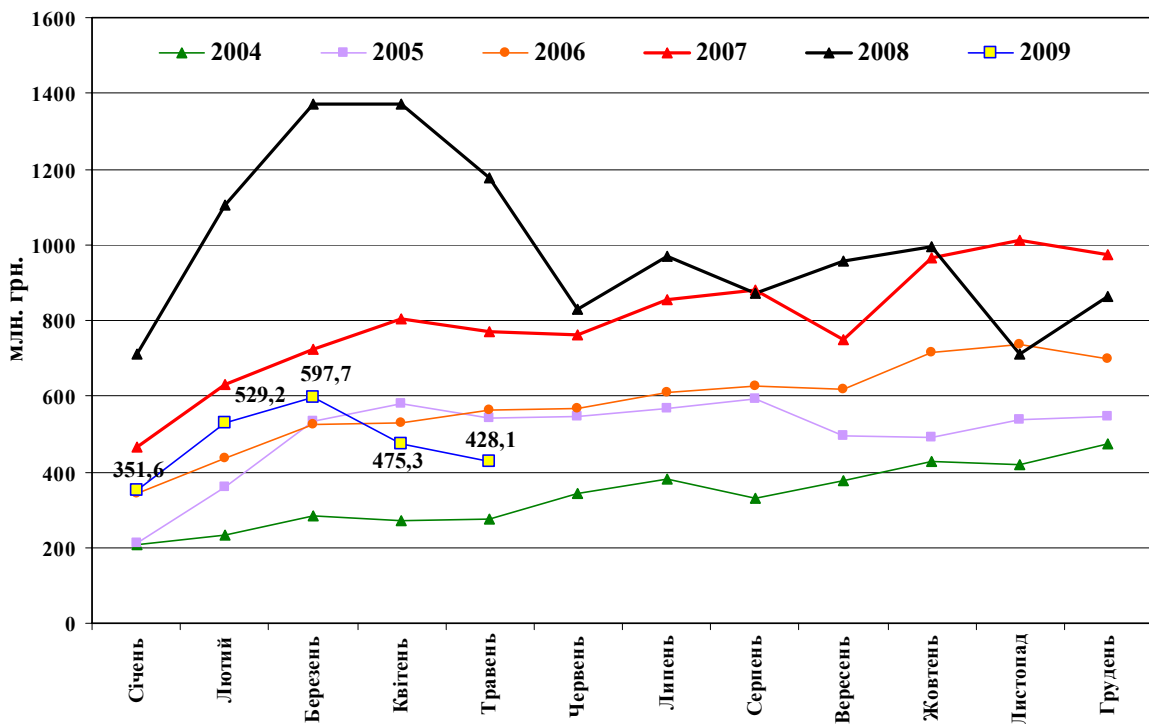
Графік 5

Динаміка щомісячних надходжень акцизного збору до державного бюджету в 2004–2009 роках

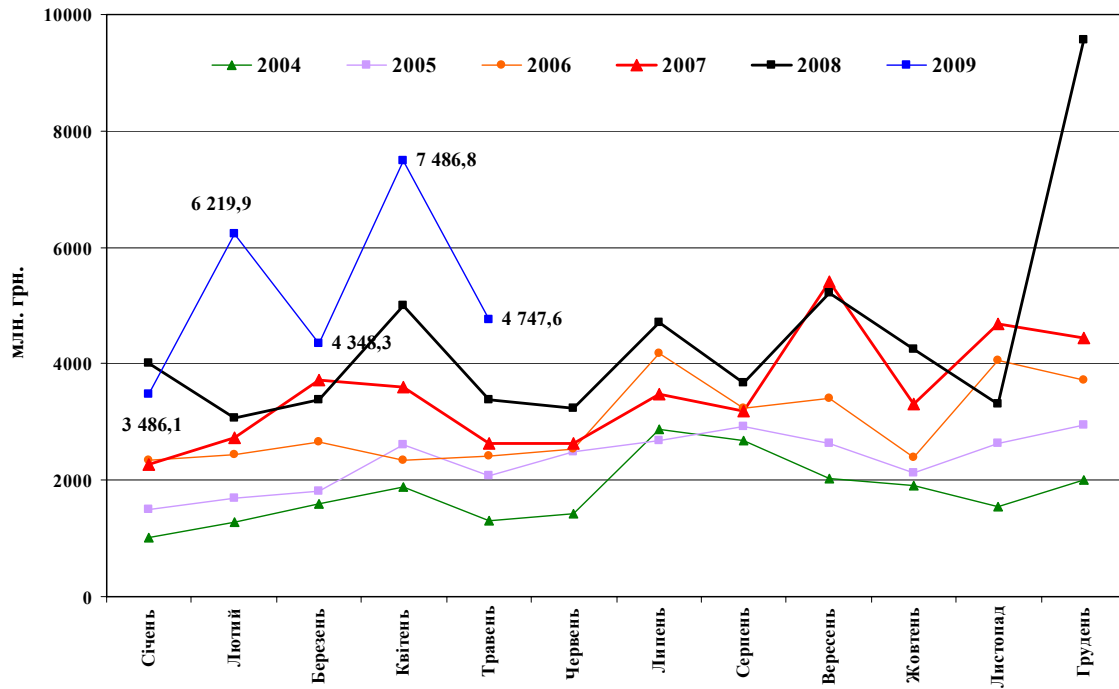
Графік 6

Динаміка щомісячних надходжень до державного бюджету ввізного мита в 2004–2009 роках

Графік 7

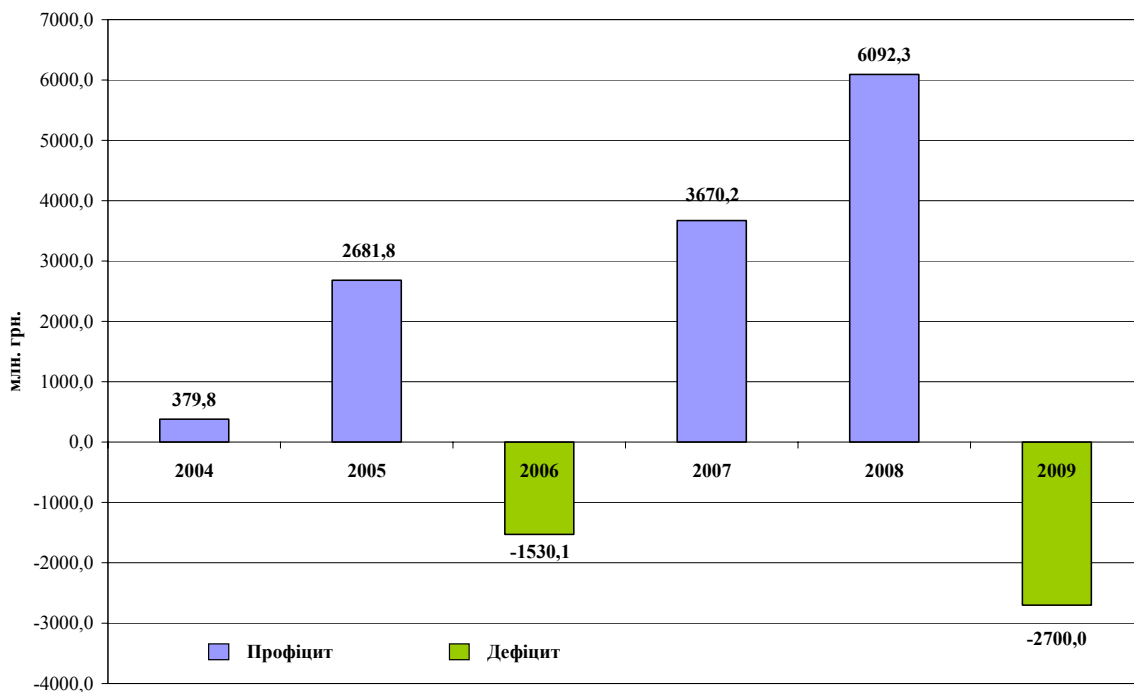
Динаміка щомісячних неподаткових надходжень державного бюджету в 2004–2009 роках

Фінансування та видатки бюджету

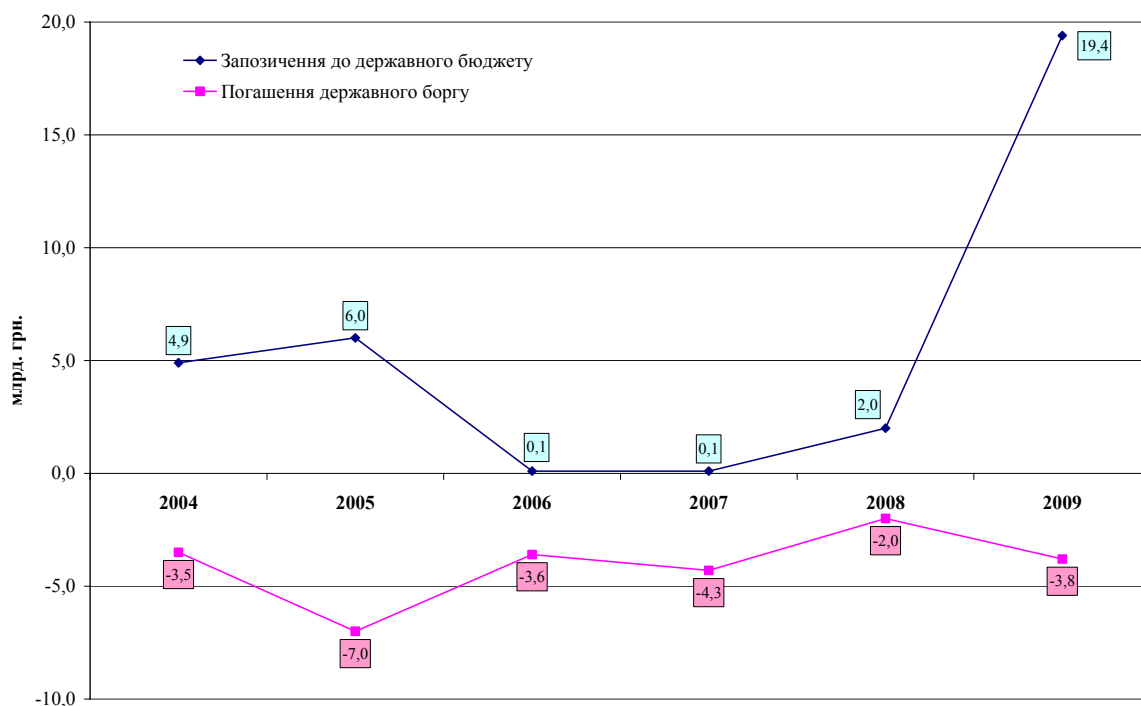
Діаграма 5

Динаміка дефіциту (-)/профіциту (+) Державного бюджету України за січень – травень 2004 – 2009 років

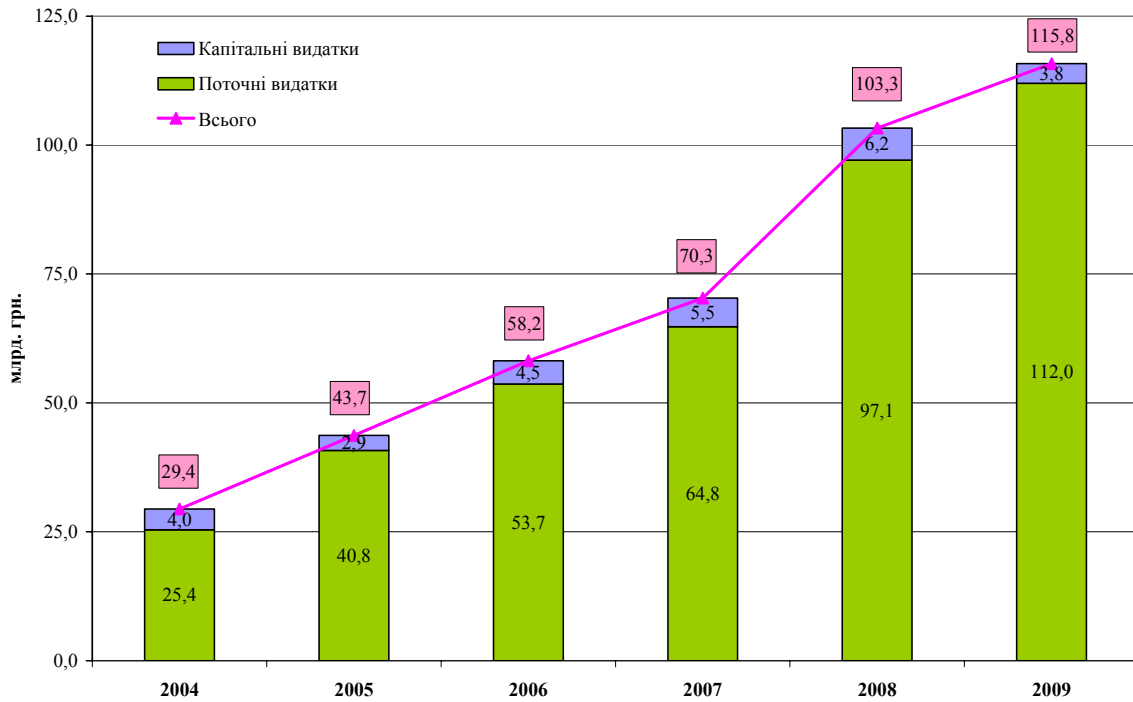
Графік 8

Порівняння обсягів запозичень до державного бюджету та погашення державного боргу за січень – травень 2004–2009 років

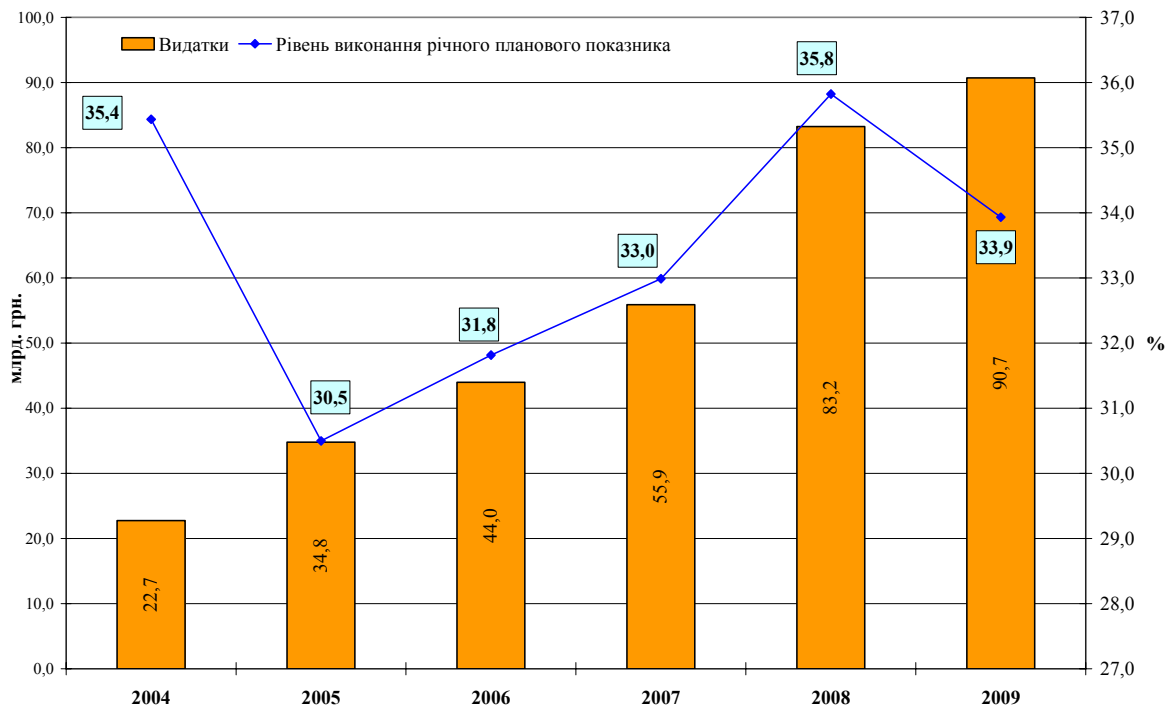
Діаграма 6

Видатки Зведеного бюджету України за січень – травень 2004–2009 років

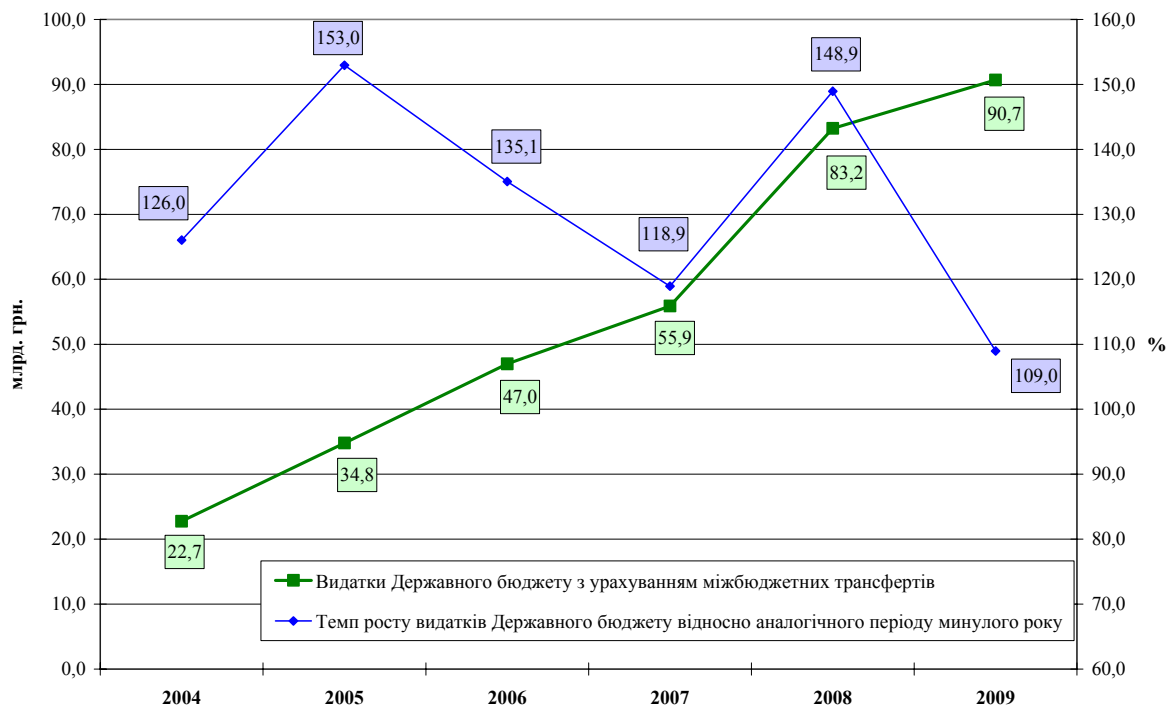
Діаграма 7

Видатків Державного бюджету України за січень – травень 2004–2009 років

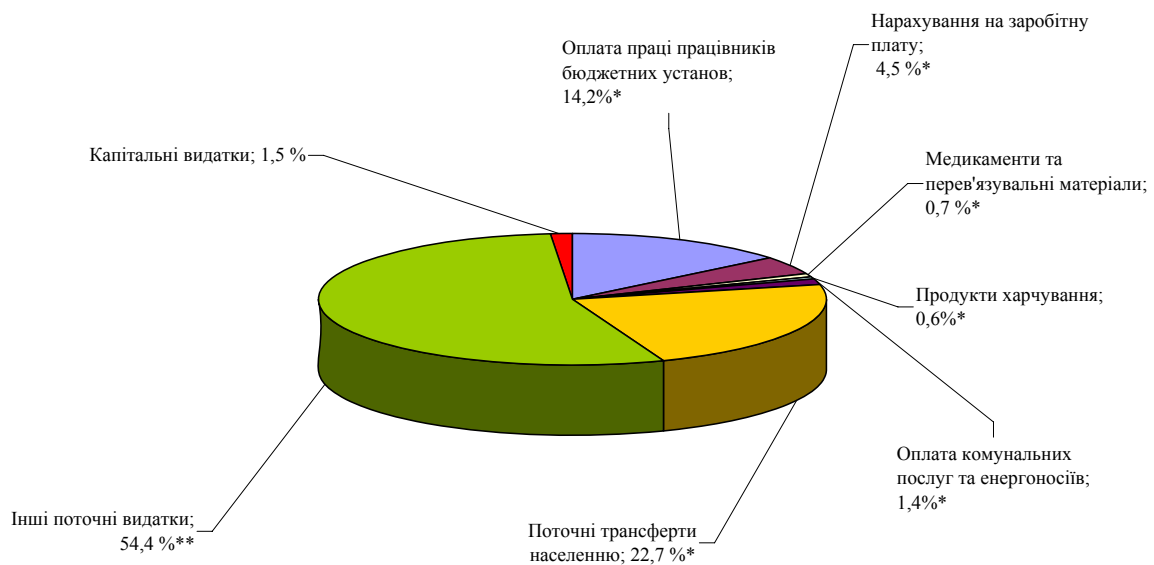
Графік 9

Динаміка видатків Державного бюджету України за січень – травень 2004 – 2009 років

Діаграма 8

Структура видатків Державного бюджету України за січень – травень 2009 року за економічною класифікацією

* Захищені статті видатків

** Тут у складі інших поточних видатків містяться також видатки на виплату процентів (доходу) за зобов'язаннями та поточні трансферти органам державного управління інших рівнів, що також є захищеними статтями видатків

Тенденції розвитку банківської системи

Банківська система України протягом травня 2009 року характеризувалася:

- **зниженням** напруги у фінансово-банківській сфері;
- **зниженням** попиту населення на іноземну валюту та **стабільністю** обмінного курсу готівкової національної валюти до долара США;
- **уповільненням темпів зниження** обсягу загальних активів банківської системи, що, в основному, пов'язано з від'ємним приростом кредитного портфеля клієнтів;
- **припиненням** відтоку коштів клієнтів та **поступовим відновленням** кредитування підприємств реального сектору економіки.

Станом на 1 червня 2009 року ліцензію Національного банку України на здійснення банківських операцій мали 184 банки. У стані ліквідації перебуває 11 банків, з них 8 банків ліквідуються за рішеннями Національного банку України, 3 – за рішеннями господарських (арбітражних) судів. У 15-ти банках введено тимчасову адміністрацію.

Національний банк України з метою підтримки ліквідності банків у травні проводив операції з їх рефінансування на загальну суму 2,8 млрд. грн. (з початку року – 46,9 млрд. грн.). Основним інструментом рефінансування були кредити, отримані під програми фінансового оздоровлення (на загальну суму 2,7 млрд. грн.).

Середньозважена процентна ставка за операціями з рефінансування в травні становила 17,2 % річних, у т.ч. за кредитами овернайт – 20,0 %. Обсяг обов'язкових резервів, сформованих банками за травень 2009 року, склав 11,9 млрд. грн.

Протягом травня 2009 року мало місце уповільнення темпів розвитку банківської системи України, зокрема подальшого скорочення показника загальних активів. Так, порівняно з квітнем, у травні загальні активи банківської системи України зменшились на 0,63 % та склали 933,2 млрд. грн. (див. діаграму 9). Обсяг кредитного портфеля клієнтів у травні зменшився на 0,27 % до 712,3 млрд. грн.

Станом на 1 червня 2009 року обсяг кредитного портфеля юридичних осіб склав 461,2 млрд. грн. або 64,8 % загального обсягу кредитного портфеля клієнтів. Загальний обсяг кредитів, наданих юридичним особам, у травні збільшився порівняно з квітнем на 3,5 млрд. грн., у тому числі в національній валюті – на 7,5 млрд. грн., водночас в іноземній валюті зменшився на 0,24 млрд. дол. США (див. діаграми 10–12). Станом на 1 червня 2009 року обсяг кредитного портфеля фізичних осіб склав 251,0 млрд. грн. або 35,2 % загального обсягу кредитного портфеля клієнтів. Загальний обсяг кредитів, наданих фізичним особам, у травні зменшився порівняно з квітнем на 5,3 млрд. грн., у тому числі в національній валюті – на 1,4 млрд. грн., а в іноземній валюті – на 0,25 млрд. дол. США (див. діаграми 13–15).

Станом на 1 червня 2009 року депозитний портфель фізичних осіб склав 193,8 млрд. грн., або 26,0 % загального обсягу зобов'язань, депозитний портфель суб'єктів господарювання – 119,3 млрд. грн., або 16,0 %.

Загальний обсяг коштів, залучених від юридичних осіб, у травні зменшився порівняно з квітнем на 0,23 млрд. грн. Це відбулося насамперед за рахунок зменшення депозитів у національній валюті на 0,81 млрд. грн. Водночас обсяг депозитів в іноземній валюті збільшився на 0,14 млрд. дол. США (див. діаграми 16–18).

Загальний обсяг коштів, залучених від фізичних осіб, у травні збільшився порівняно з квітнем на 1,3 млрд. грн. Збільшення обсягу депозитів населення зафіксовано як у національній, так і в іноземній валютах. Так, обсяг коштів населення у національній валюті збільшився на 0,91 млрд. грн., в іноземній валюті – на 0,18 млрд. дол. США (див. діаграми 19–21).

Обсяг грошової маси в травні збільшився на 0,7 % (з початку року зменшився на 9,2 %) до 468,2 млрд. грн. Монетарна база у травні збільшилася на 0,8 % (з початку року зменшення становило 2,7 %) до 181,7 млрд. грн. Обсяг кореспондентських рахунків банків за цей період зменшився на 4,2 % до 16,8 млрд. грн. (з початку року зменшився на 10,0 %).

З огляду на зниження у травні темпів відпливу депозитів клієнтів та поряд з активною підтримкою Національним банком України ліквідності банківських установ, на банківському ринку відбувалось зниження процентних ставок за депозитними програмами. Зокрема, середньозважена вартість кредитів у національній валюті в цьому місяці порівняно з попереднім знизилася з 20,4 % до 18,5 %, водночас в іноземній валюті зменшилася з 11,6 % до 9,6 %. На міжбанківському кредитному ринку середньозважена ставка за договорами у травні сильно впала. Якщо на початку року вона становила від 30 % до 40 %, то у травні вона не перевищувала 5,3 %. За кредитами овернайт процентна ставка становила в середньому 3,2 %. З метою мобілізації додаткових ресурсів та для дотримання достатнього рівня рентабельності банки продовжують запроваджувати короткострокові депозитні продукти за підвищеними процентними ставками. Так, у національній валюті середня ставка за ресурсами клієнтів строком розміщення до 3-х місяців складає: для фізичних осіб – на рівні 24–25 %, а для юридичних осіб – 16–17 %. Для коштів клієнтів в іноземній валюті – 13–14 % та 10–11 % відповідно.

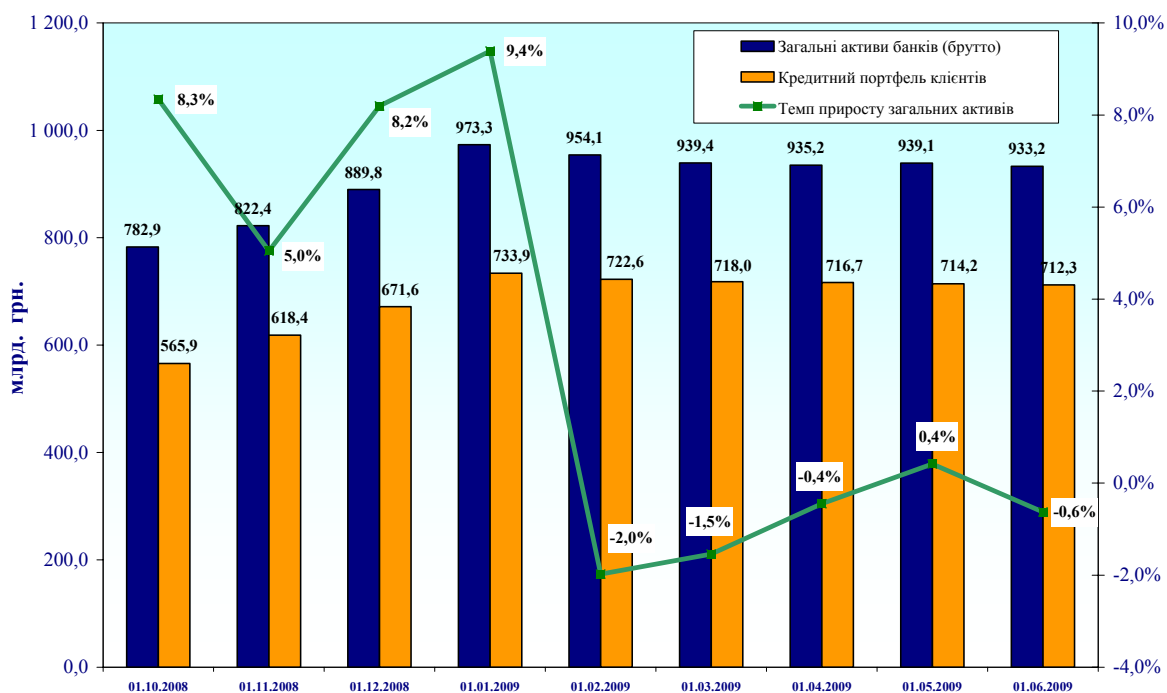
Станом на 1 червня 2009 року власний капітал банків становить 117,0 млрд. грн., або 13,6 % пасивів банків, і має таку структуру. Спlachений зареєстрований статутний капітал складає 76,9 %; дивіденди, що спрямовані на збільшення статутного капіталу, – 1,6 %; емісійні різниці – 5,1 %; загальні резерви, резервний фонд та інші фонди банків – 12,6 %; результати минулих років – 0,6 %; результати звітного року, що очікують затвердження, – 0,3 %; результати поточного року – (–6,1 %); результат переоцінки основних засобів, нематеріальних активів, цінних паперів у портфелі банку на продаж та інвестицій в асоційовані компанії – 9,0 %.

Доходи банків склали 60,8 млрд. грн., у т.ч. процентні доходи становили 52,2 млрд. грн. (або 85,9 % від загальних доходів), комісійні доходи – 6,4 млрд. грн. (10,5 %). Витрати банків склали 72,8 млрд. грн., у т.ч. процентні витрати – 28,9 млрд. грн. (або 39,7 % від загальних витрат), відрахування в резерви – 28,2 млрд. грн. (38,7 %), комісійні витрати – 1,1 млрд. грн. (1,5 %). Чистий збиток банківської системи склав 12,0 млрд. грн.

Банківська система

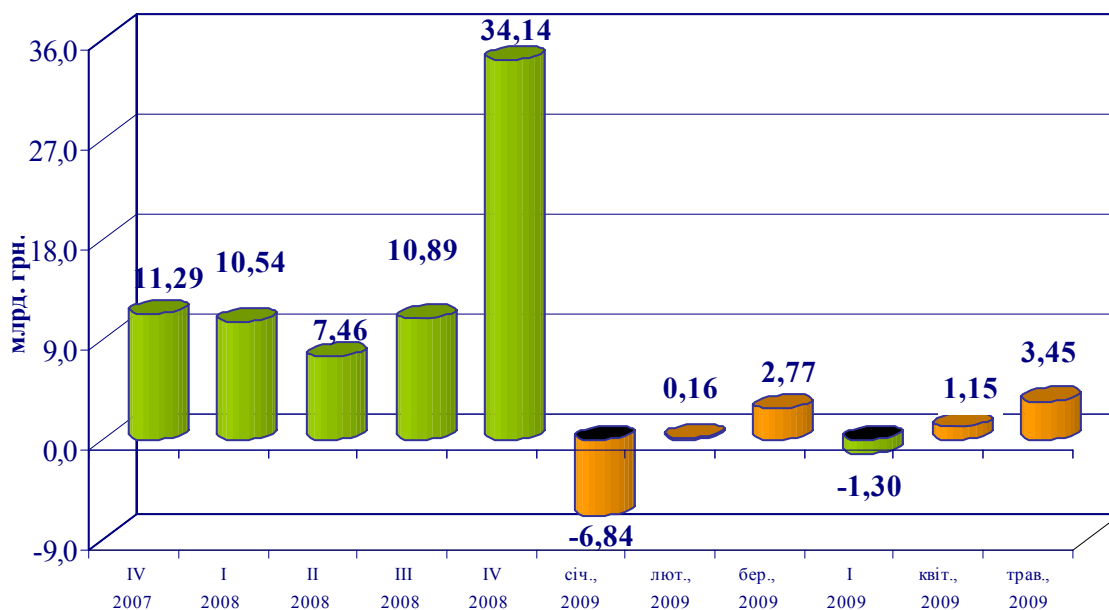
Діаграма 9

Динаміка обсягів загальних активів та кредитного портфеля клієнтів банківської системи України у 2008–2009 роках

Діаграма 10

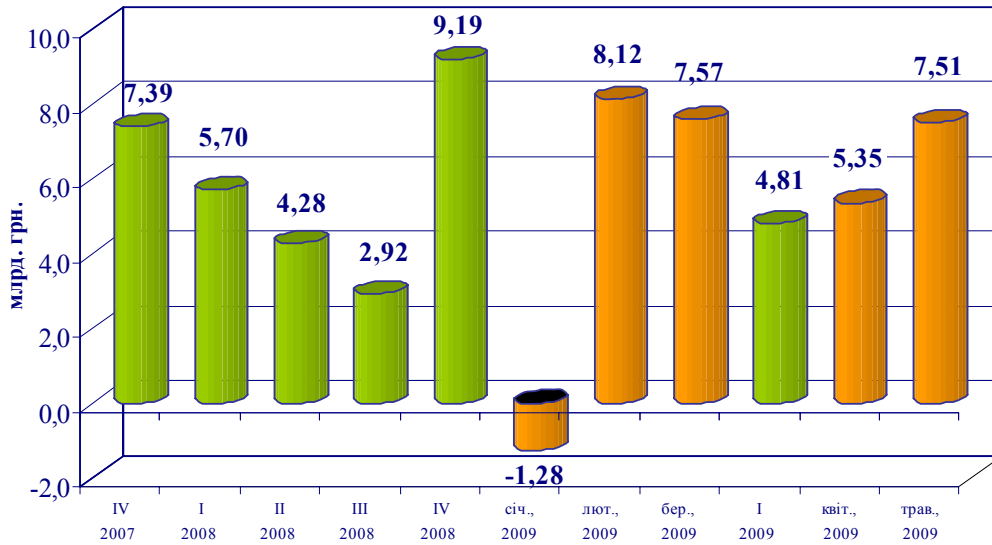
Зміна обсягу кредитного портфеля юридичних осіб

Показник	01.01.08	01.04.08	01.07.08	01.10.08	01.01.09	01.02.09	01.03.09	01.04.09	01.05.09	01.06.09
Кредитний портфель юридичних осіб, млрд. грн.	271,42	303,03	325,42	358,11	460,53	453,69	453,85	456,62	457,77	461,22
темп приросту кредитного портфеля юридичних осіб, %	5,13	5,77	4,37	3,73	10,24	-1,49	0,04	0,61	0,25	0,75

Діаграма 11

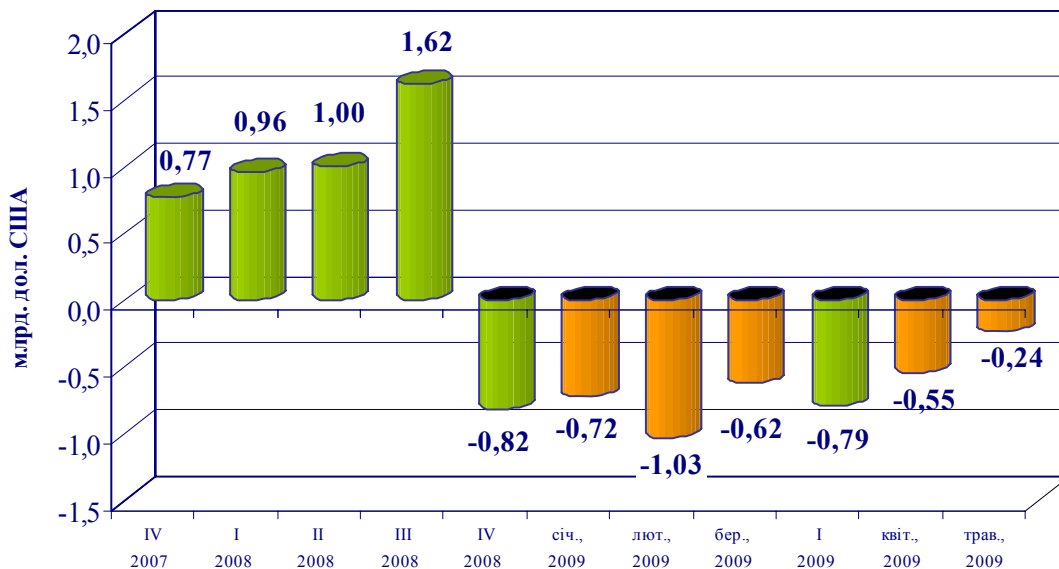
Зміна обсягу кредитного портфеля юридичних осіб у національній валюті

Показник	01.01.08	01.04.08	01.07.08	01.10.08	01.01.09	01.02.09	01.03.09	01.04.09	01.05.09	01.06.09
Кредитний портфель юридичних осіб у національній валюті, млрд. грн.	158,83	175,94	188,79	197,54	225,12	223,84	231,96	239,53	244,89	252,40
<i>темп приросту кредитного портфеля юридичних осіб у національній валюті, %</i>	6,27	6,95	4,46	2,42	11,03	-0,57	3,63	3,26	2,23	3,07

Діаграма 12

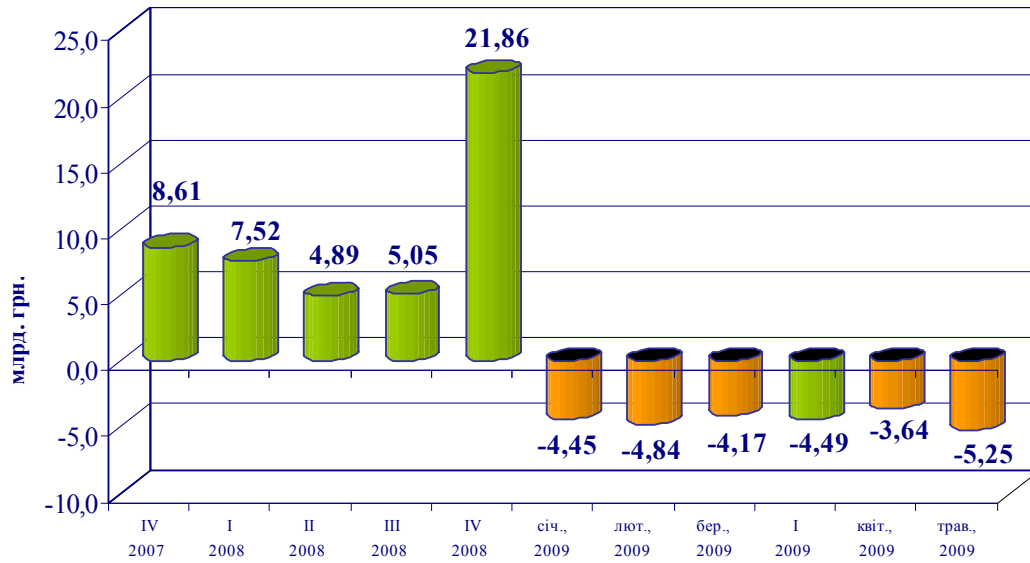
Зміна обсягу кредитного портфеля юридичних осіб в іноземній валюті

Показник	01.01.08	01.04.08	01.07.08	01.10.08	01.01.09	01.02.09	01.03.09	01.04.09	01.05.09	01.06.09
Кредитний портфель юридичних осіб у іноземній валюті, млрд. дол. США	22,29	25,17	28,17	33,03	30,57	29,85	28,82	28,19	27,65	27,41
<i>темп приросту кредитного портфеля юридичних осіб у іноземній валюті, %</i>	3,57	4,17	4,24	5,39	9,49	-2,36	-3,46	-2,17	-1,94	-1,91

Діаграма 13

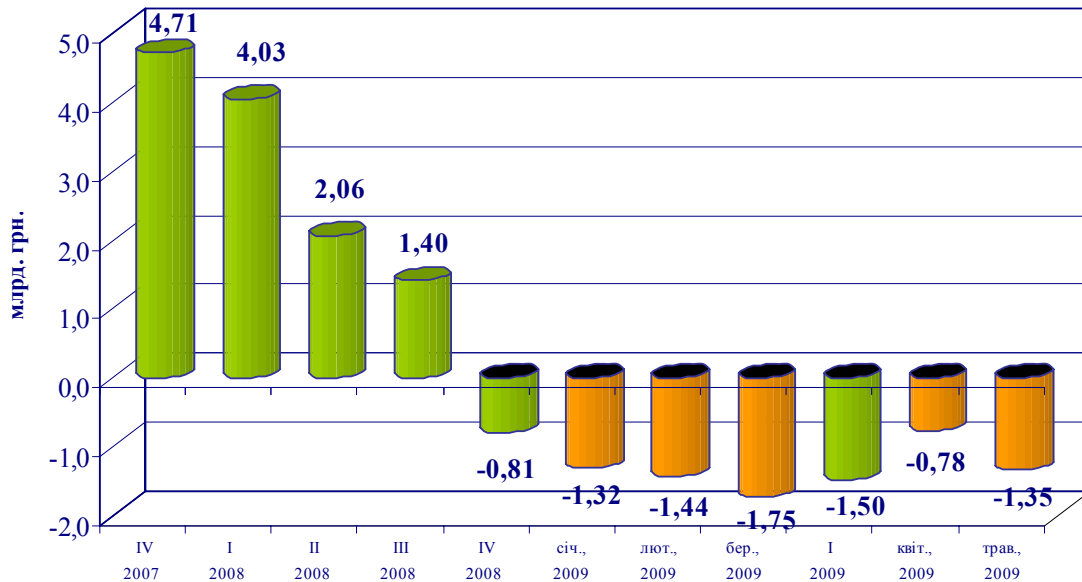
Зміна обсягу кредитного портфеля фізичних осіб

Показник	01.01.08	01.04.08	01.07.08	01.10.08	01.01.09	01.02.09	01.03.09	01.04.09	01.05.09	01.06.09
Кредитний портфель фізичних осіб, млрд. грн.	155,45	178,00	192,66	207,82	273,39	268,94	264,09	259,92	256,28	251,03
темп приросту кредитного портфеля фізичних осіб, %	6,86	5,35	2,64	2,57	7,71	-1,63	-1,80	-1,58	-1,40	-2,05

Діаграма 14

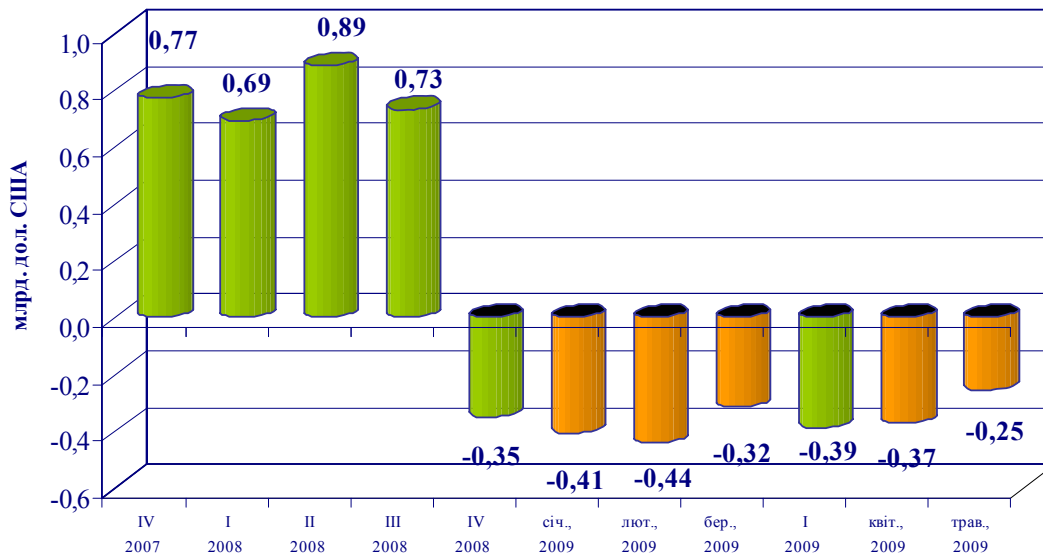
Зміна обсягу кредитного портфеля фізичних осіб у національній валюті

Показник	01.01.08	01.04.08	01.07.08	01.10.08	01.01.09	01.02.09	01.03.09	01.04.09	01.05.09	01.06.09
Кредитний портфель фізичних осіб у національній валюті, млрд. грн.	54,97	67,07	73,24	77,45	75,02	73,70	72,25	70,51	69,73	68,38
темп приросту кредитного портфеля фізичних осіб у національній валюті, %	11,51	7,03	1,48	2,40	-2,88	-1,76	-1,96	-2,42	-1,10	-1,93

Діаграма 15

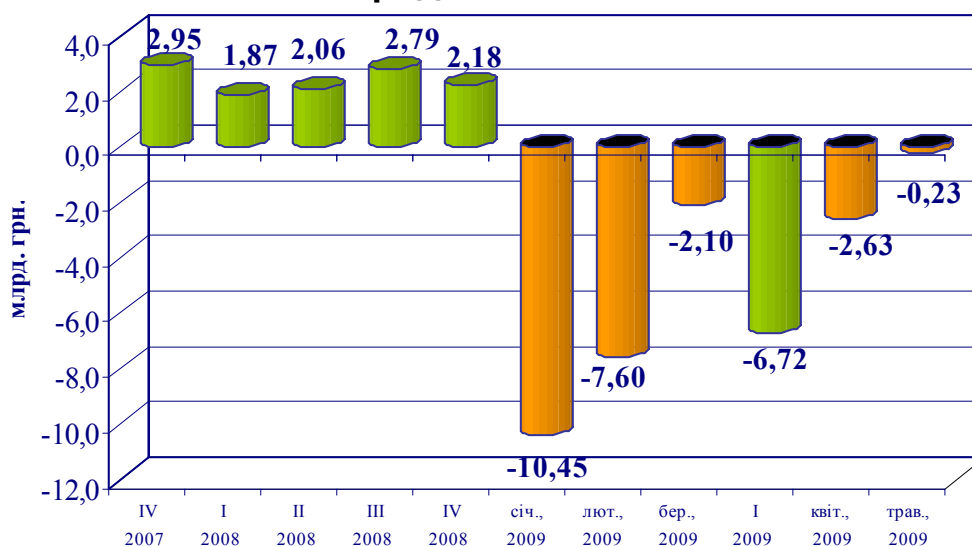
Зміна обсягу кредитного портфеля фізичних осіб в іноземній валюті

Показник	01.01.08	01.04.08	01.07.08	01.10.08	01.01.09	01.02.09	01.03.09	01.04.09	01.05.09	01.06.09
Кредитний портфель фізичних осіб у іноземній валюті, млрд. дол. США	19,90	21,97	24,62	26,82	25,76	25,36	24,91	24,60	24,23	23,97
темп приросту кредитного портфеля фізичних осіб у іноземній валюті, %	4,48	4,36	3,36	2,67	12,35	-1,58	-1,74	-1,27	-1,51	-2,09

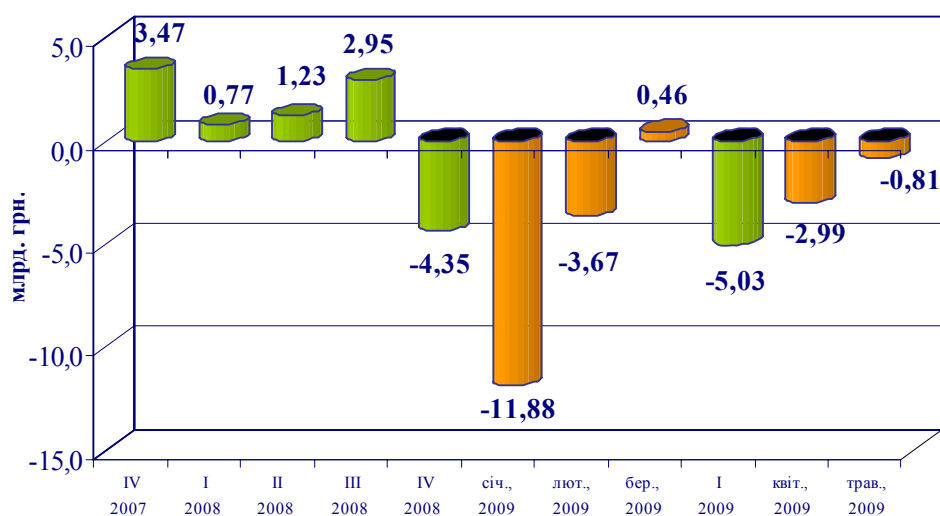
Діаграма 16

Зміна обсягу депозитного портфеля юридичних осіб

Показник	01.01.08	01.04.08	01.07.08	01.10.08	01.01.09	01.02.09	01.03.09	01.04.09	01.05.09	01.06.09
Депозитний портфель юридичних осіб, млрд. грн.	115,58	121,18	127,35	135,71	142,25	131,80	124,20	122,10	119,48	119,25
Темп приросту депозитного портфеля юридичних осіб, %	9,48	8,45	7,59	0,84	7,69	-7,35	-5,76	-1,69	-2,15	-0,19

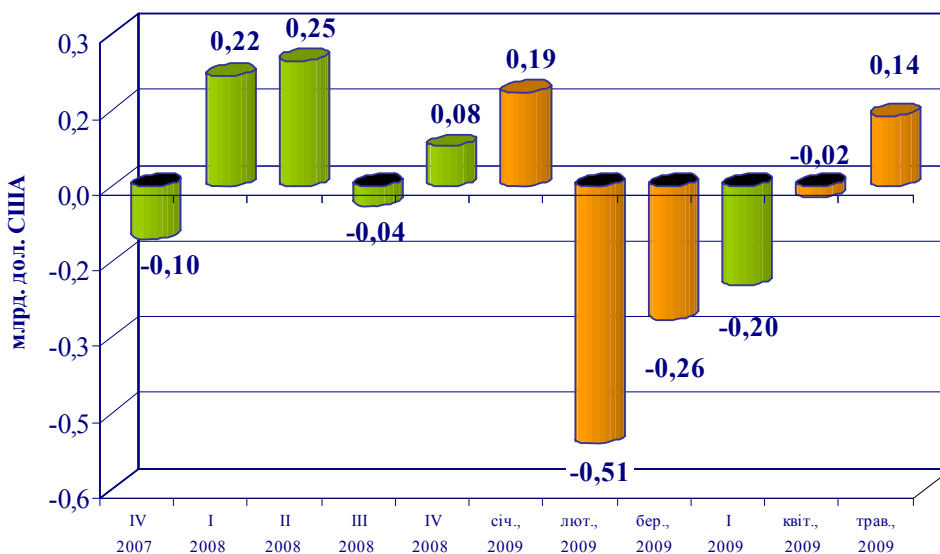
Зміна обсягу депозитного портфеля юридичних осіб у національній валюті

Показник	01.01.08	01.04.08	01.07.08	01.10.08	01.01.09	01.02.09	01.03.09	01.04.09	01.05.09	01.06.09
Депозитний портфель юридичних осіб у національній валюті, млрд. грн.	90,50	92,79	96,47	105,33	92,29	80,41	76,74	77,20	74,21	73,40
Темп приросту депозитного портфеля юридичних осіб у національній валюті, %	12,17	8,15	11,16	5,29	2,66	-12,87	-4,56	0,60	-3,87	-1,09

Діаграма 18

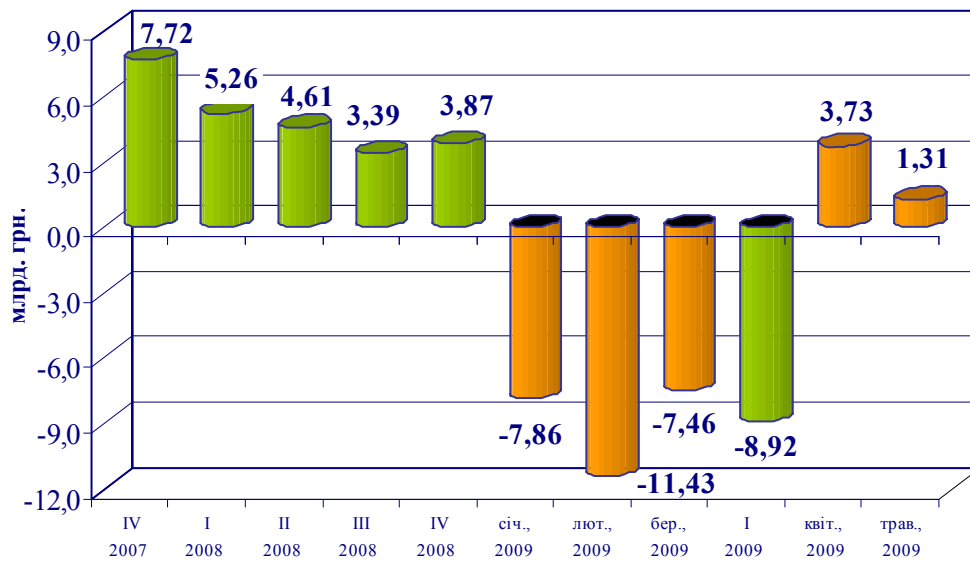
Зміна обсягу депозитного портфеля юридичних осіб в іноземній валюті

Показник	01.01.08	01.04.08	01.07.08	01.10.08	01.01.09	01.02.09	01.03.09	01.04.09	01.05.09	01.06.09
Депозитний портфель юридичних осіб у іноземній валюті, млрд. дол. США	4,97	5,62	6,37	6,25	6,49	6,67	6,16	5,90	5,88	6,02
Темп приросту депозитного портфеля юридичних осіб у іноземній валюті, %	0,79	9,45	-2,22	-12,04	18,41	2,86	-7,64	-4,28	-0,36	1,28

Діаграма 19

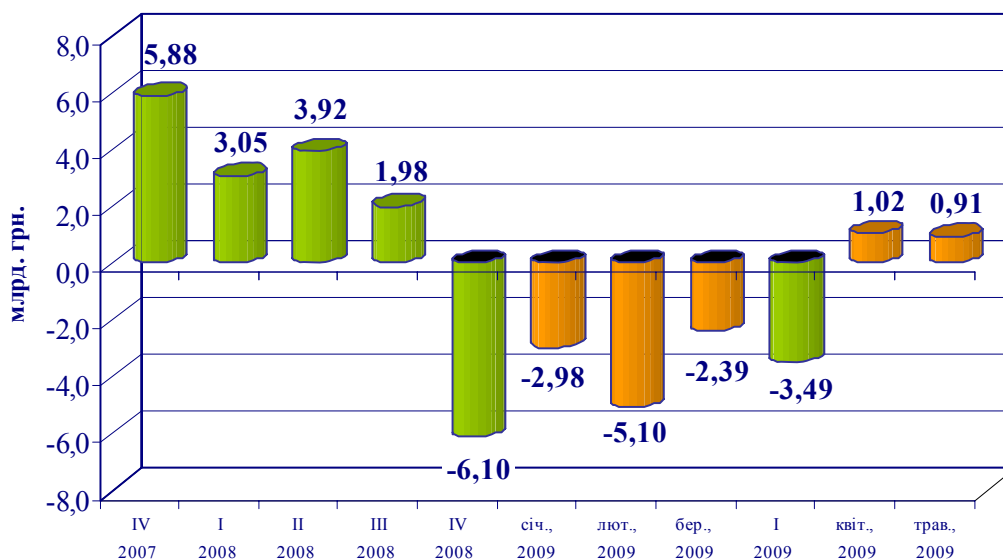
Зміна обсягу депозитного портфеля фізичних осіб

Показник	01.01.08	01.04.08	01.07.08	01.10.08	01.01.09	01.02.09	01.03.09	01.04.09	01.05.09	01.06.09
Депозитний портфель фізичних осіб, млрд. грн.	164,16	179,94	193,78	203,95	215,55	207,69	196,26	188,80	192,53	193,84
Темп приросту депозитного портфеля фізичних осіб, %	6,49	3,15	3,29	1,16	4,49	-3,65	-5,51	-3,80	1,97	0,68

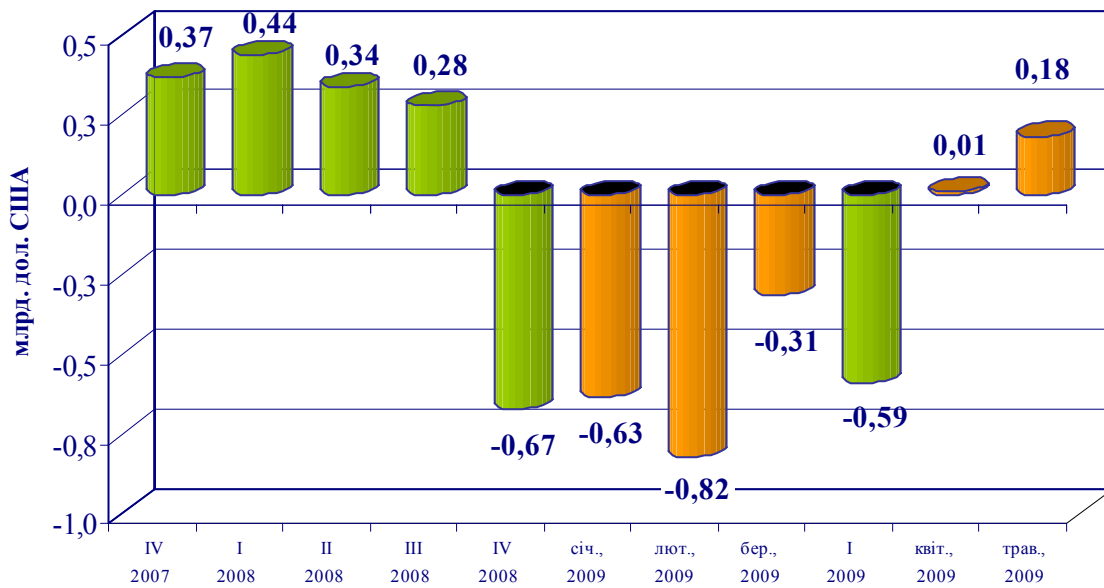
Діаграма 20

Зміна обсягу депозитного портфеля фізичних осіб у національній валюті

Показник	01.01.08	01.04.08	01.07.08	01.10.08	01.01.09	01.02.09	01.03.09	01.04.09	01.05.09	01.06.09
Депозитний портфель фізичних осіб у національній валюті, млрд. грн.	99,41	108,57	120,32	126,26	107,97	104,99	99,89	97,50	98,52	99,43
Темп приросту депозитного портфеля фізичних осіб у національній валюті, %	8,20	3,59	3,22	0,49	-1,23	-2,76	-4,85	-2,39	1,05	0,92

Зміна обсягу депозитного портфеля фізичних осіб в іноземній валюті

Показник	01.01.08	01.04.08	01.07.08	01.10.08	01.01.09	01.02.09	01.03.09	01.04.09	01.05.09	01.06.09
Депозитний портфель фізичних осіб у іноземній валюті, млрд. дол. США	12,82	14,13	15,15	15,98	13,97	13,34	12,51	12,20	12,21	12,39
Темп приросту депозитного портфеля фізичних осіб у іноземній валюті, %	3,97	2,48	3,40	2,28	10,93	-4,54	-6,17	-2,52	0,07	0,42